

og belægende Mennesker, men at gaa over fra det nuværende System, det tungne Fattigvæsen, til noget helt Friere, ser jeg mig i det Mindste ikke i Stand til at fremkomme med nogen Grundtanke til. Jeg gaar imidlertid ud fra, at man kunde gaa en Mellemvei, og det vilde være, at man sagde: Vel skal enhver, som er i Traang, hjælpes af Kommunen, altsaa igjennem Fattigvæsenet, men at man samtidig dermed sagde: Lad os gjøre tilstrækkeligt, for at Folk ikke skulle komme i det Tilfælde. Jeg tror, at det er en meget stor Opgave for os at sørge for, at Folk ikke skulle komme i det Tilfælde, at de blive nødte til at søge Hjælp af Fattigvæsenet, og i den Henseende tror jeg, der kunde gjøres meget Mere, end det foreliggende Forslag byder. Naar er det nemlig, at Folk komme og melde sig til Fattigvæsenet? Det er som oftest naar et Par unge Folk har gigtet sig noget tidligt og ikke have haft Noget at begynde med. Naar de saa faae en 3' a 4 Børn, og der indtræder en haard Vinter, vilde de som oftest komme og sige: Nu kunne vi med den knappe Løn, vi have, ikke mere forsørge os selv og vore Børn. Her er altsaa et Tilfælde, hvor man virkelig bør gribe ind, og her mener jeg, at de frie Fattigkasser bør træde til. Jeg ser meget lysere paa disse frie Fattigkasser end den høitagede Indenrigsminister, thi de have virkelig udviklet sig betydelig i de sidste Aar, medens man tidligere saa at sige ikke gav Noget til dem; der var Kommuner, hvor man ikke engang vidste, at de eksisterede. Jeg veed, at man i en Kommune i Vendehjæl endog efterlyste Bestyrelsen for den frie Fattigkasse, de vare altsaa saa godt som ikke eksisterende. Men da man nu faae den store Nytte, disse Kasser kunde gjøre, tog Sogneraadene fat og sagde: Nu lægge vi i Kasserne; men det har i det Mindste efter mit Skjøn ikke ført til, at Frivilligheden er bleven mindre. Tværtimod, i de Egne, hvor jeg er kjendt, har det vist sig, at man er strømmet til med større Midler ad Frivillighedens Vei og afholdt Bazar eller Vignende, hvorved man har samlet Penge til Fordel for Kasserne eller ligefrem har givet meget Mere i Fattigkasserne. Min Erfaring gaar altsaa i modsat Retning af den høitværende Ministers. Jeg tror, at dersom vi udviklede denne Institution i en stærkere Grad end til Dato, vilde vi være i Stand til at holde den Slags Mennesker, jeg for omtalte, udenfor Fattigvæsenet. En anden Grund, der bringer Folk paa Fattigvæsenet, er det, naar enten Forsørgeren eller hans Hustru eller maaste en stor Børneskole falde i en temmelig svær, langvarig Sygdom. Her vilde den samme Kasse naturligvis kunne

gjøre sin Gavn, men jeg tror, at man her kunde gjøre noget Mere, og det var dette, at man gif til at lade Kommunekasserne naturligvis med Tilskud fra Amtsfonden udrede Udgiften til Lægehjælp og Medicin, Indlæggelse paa Hospitaler og Vignende, uden at dette var Fattighjælp, derved vilde man hjælpe til, at en stor Del af den Samfundsklasse, som nu falder paa Fattigvæsenet, ikke vilde komme der.

En anden Klasse af Mennesker, jeg gjertte vilde indlægge et godt Ord for, bestaar af dem, som af en eller anden Grund, forskyldt eller uforskyldt, ere faldne paa Fattigvæsenet, men hos hvem Selvstændighedsfølelsen saa vaagner, saa de tage kraftig sat og i flere Aar holde sig udenfor Fattigvæsenet, men dog endnu gaa med det Stempel paa sig at være paa Fattigvæsenet. Jeg vilde meget ønske, at vi virkelig der gjorde Noget for, at det Forhold kunde ordnes noget bedre. Jeg skal sige til Kommunernes Råd, især i de Egne, hvor jeg er kjendt, at de særlig i de senere Aar have benyttet deres Ret til at sige, naar en Mand har vist Selvstændighedsfølelse: Nu er det Dig eftergivet, det, som Du har faaet i Fortiden, og Du indsettes fra den og den Tid i dine loyrlige borgerlige Rettigheder. Men ligesaa sikkert er det ogsaa, at der er Kommuner, der ikke ville gjøre det, og det gælder da navnlig om en, som ligger os saa nær, at den er meget utilbøielig til at gaa i denne Retning. Jeg tror, at denne Tanke om Eftergivelse af Fattighjælpen efter en vis Aarrække, som for Tiden er fremme, maa frem ogsaa ved Fattiglove. Naar jeg i Fjor gif med til Bestemmelsen om de 5 Aar, gjorde jeg det virkelig af den Grund, at jeg troede, at det var Noget, Ingen vilde forkaste, men Alle sige Ja til; naar jeg den Gang strakte mig videre, end jeg i Principet kan gjøre, gjorde jeg det for at opnaa et virkelig Resultat paa det Tidspunkt. Men jeg tror rigtig nok, at 5 Aar ere et for langt Tidsrum, og at vi maa have 2—3 Aar, naar vi skulle have det hele ordnet som Led af dette Lovforslag, saa have vi ogsaa Noget at sige af paa, medens vi derimod, da vi satte det op til 5 Aar, stod paa ren og bar Hund og Intet havde at byde i Modsatning dertil.

Endvidere er der de gamle stiftelige Mennesker, som have arbeidet gjennem lange Tider, og som ere nagede til en vis Alder. Den Alder har man her i Lovforslaget sat til 60 Aar; jeg veed nu ikke, om det rette Tal er 65, 60 eller 55, men man har sagt, at ved 60 Aars Alderen er der en hel Del Folk, der ere saa svage, at de ikke kunne be-